

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**

DOK1-421/3/04/DR

Warszawa, 2004.04.16

DECYZJA Nr DOK 29 /04

Na podstawie art. 17 w związku z art. 12 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania antymonopolowego wszczętego na wniosek Lafarge Beton Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, **wyraża zgodę** na dokonanie koncentracji, polegającej na przejściu przez Lafarge Beton Sp. z o.o. bezpośredniej kontroli nad TBB Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu.

UZASADNIENIE

W dniu 6 lutego 2004 r. do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wpłynęło zgłoszenie zamiaru koncentracji, polegającej na przejściu przez Lafarge Beton Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie - zwaną dalej także „Lafarge Beton”, bezpośredniej kontroli nad TBB Sp. z o.o. z siedzibą w Poznaniu – zwaną dalej także „TBB”, poprzez nabycie 100% udziałów w kapitale zakładowym tej Spółki.

W związku z tym, iż:

- spełnione zostały niezbędne przesłanki uzasadniające zgłoszenie koncentracji, bowiem łączny obrót przedsiębiorców uczestniczących w koncentracji w roku obrotowym poprzedzającym rok zgłoszenia przekroczył 50 mln euro, tj. kwotę określoną w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.), zwanej dalej ustawą

antymonopolową,

- przejęcie bezpośredniej kontroli nad przedsiębiorcą przez innego przedsiębiorcę, jest jedną z form koncentracji, określoną w art. 12 ust. 2 pkt. 2 ww. ustawy,

- w przedmiotowej sprawie nie występuje żadna okoliczność z katalogu przesłanek egzoneracyjnych, wymienionych w art. 13 ww. ustawy antymonopolowej, powodująca odstępianie od obowiązku zgłoszenia koncentracji,

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wszczął postępowanie w przedmiotowej sprawie, o czym powiadomił wnioskodawcę pismem z dnia 19 lutego 2004 r.

Zgłoszenie zamiaru koncentracji wystosowane zostało do Urzędu w dniu 6 lutego 2004 r. Z informacji nadesłanych przez wnioskodawcę wynika natomiast, że warunkowa umowa sprzedaży udziałów TBB zawarta została w dniu 18 lutego 2004 r. Należy zatem stwierdzić, iż transakcja została zgłoszona bez naruszenia terminu, o którym mowa w art. 94 ust. 4 ustawy antymonopolowej.

W trakcie postępowania Prezes Urzędu ustalił, co następuje:

Przyczyny i opis transakcji.

Przedmiotowa transakcja polega na przejęciu przez Lafarge Beton Sp. z o.o., spółkę należącą do grupy kapitałowej Lafarge, bezpośredniej kontroli nad TBB Sp. z o.o., poprzez nabycie 100 % udziałów tej Spółki. Lafarge Beton nabędzie udziały od obecnych udziałowców spółki TBB, tj. 50 % udziałów od Hochtief Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie oraz 50 % udziałów od Starkenberger Baustoffwerke GmbH z siedzibą w Niemczech. Oba podmioty zbywające udziały należą do grupy kapitałowej Hochtief.

Deklarowanym celem koncentracji jest umocnienie pozycji Lafarge Beton na polskim rynku produkcji i sprzedaży betonu towarowego, zapraw cementowo piaskowych oraz poszerzenie działalności o rynki, na których była obecna spółka TBB.

Uczestnicy koncentracji.

I. Lafarge Beton Sp. z o.o. – przedsiębiorca aktywny w niniejszej koncentracji – jest spółką należącą do grupy kapitałowej Lafarge. Przedmiotem działalności Lafarge Beton jest produkcja i sprzedaż betonu towarowego oraz zapraw cementowo piaskowych wykorzystywanych w budownictwie i przemyśle drogowym. Lafarge Beton posiada wytwórnie betonu w Białymstoku, Gdańsku, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie oraz Wolinie.

Grupa Lafarge jest światowym liderem w produkcji materiałów budowlanych. Grupa ta zorganizowana jest w formie czterech podstawowych pionów:

- *cementowego* - wytwarzanie i sprzedaż różnego rodzaju cementu, spoiw hydraulicznych oraz wapna na potrzeby przemysłu budowlanego oraz inżynierii wodno-lądowej;
- *materiałów do krycia dachów* - wytwarzanie i sprzedaż dachówek cementowych i ceramicznych oraz blacho-dachówek, elementów dachowych oraz systemów kominowych,
- *gipsowego* - produkcja i sprzedaż systemów płyt gipsowo-kartonowych (tzw. systemów suchej zabudowy dla ścian działowych), bloków gipsowych oraz tynków natryskowych dla potrzeb robót wykończeniowych w nowych budynkach oraz renowacji starych,
- *kruszywa i betonu* - w ramach którego grupa wytwarza i sprzedaje: kruszywa, masę betonową prefabrykowaną i elementy betonowe prefabrykowane dla podmiotów zajmujących się wznoszeniem konstrukcji z zakresu inżynierii wodno-lądowej, budową dróg i budynków, itp.

W Polsce Grupa Lafarge działa za pośrednictwem 12 spółek zależnych. Poniżej przedstawiony został zakres ich działalności:

1. Lafarge Polska S.A. z siedzibą w Warszawie – prowadzenie usług inwestycyjnych i zarządzanie.
2. Lafarge Cement Polska S.A. z siedzibą w Małogoszczy – produkcja i sprzedaż cementu oraz klinkieru.

3. Lafarge Beton Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – produkcja i sprzedaż materiałów budowlanych, w tym betonu towarowego.
4. Lafarge Kruszywa Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – produkcja i sprzedaż kruszyw.
5. Żwirownia Jagniówka Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie – produkcja i sprzedaż kruszyw.
6. East West Expres Sp. z o.o. z siedzibą w Hrubieszowie – usługi przeładunkowe.
7. Lafarge Żwirownia Sępólno S.A. z siedzibą w Warszawie – wydobycie piasku, żwiru i kamienia na potrzeby budownictwa.
8. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „Mowap” Sp. z o.o. z siedzibą w Wapiennie – produkcja i sprzedaż mączki wapiennej.
9. Lafarge Transport Sp. z o.o. z siedzibą w Małogoszczy – usługi transportowe, działalność handlowa, produkcyjna i usługowa.
10. Hatra, Cement i Beton Sp. z o.o. z siedzibą w Małogoszczy – handel żuzłem wielkopieczowym.
11. P.P.W Fadom Sp. z o.o. z siedzibą w Piotrkowie Trybunalskim – produkcja i sprzedaż betonu i zapraw cementowo-piaskowych.
12. Przedsiębiorstwo Rolne Lafarge Kruszywa Sp. z o.o. Spółka Jawna z siedzibą w Małogoszczy – uprawa zbóż, gospodarka leśna, działalność usługowa związana z uprawami rolnymi i leśnictwem.

II. TBB Sp. z o.o. – przedsiębiorca pasywny w niniejszej koncentracji - należy do grupy kapitałowej Hochtief. Przedmiotem działalności TBB jest produkcja i sprzedaż betonu towarowego i zaprawy cementowo piaskowej. TBB posiada wytwórnie betonu w Poznaniu, Pile i w Zielonej Górze.

Niemiecka Grupa Hochtief jest jedną z kilku największych, międzynarodowych firm budowlanych, której działalność obejmuje budownictwo przemysłowe, użyteczności publicznej, mieszkaniowe i infrastrukturalne. Grupa obecna jest na najważniejszych rynkach świata tj. w Europie, Ameryce Północnej i Południowej, na Bliskim Wschodzie, w Azji, Australii i Oceanii oraz w Afryce Południowej.

Organ antymonopolowy zważył, co następuje.

Rynki, na które koncentracja wywiera wpływ.

W myśl art. 4 pkt. 8 ustawy antymonopolowej, przez rynek właściwy rozumie się rynek towarów, które ze względu na ich przeznaczenie, cenę oraz właściwości, w tym jakość, są uznawane przez ich nabywców za substytuty oraz są oferowane na obszarze, na którym, ze względu na ich rodzaj i właściwości, istnienie barier dostępu do rynku, preferencje konsumentów, znaczące różnice cen i koszty transportu, panują zbliżone warunki konkurencji. A zatem rynek ten wyznaczają zasadniczo dwa elementy: towar (rynek produktowy) i terytorium (rynek geograficzny).

Mając na uwadze powyższą definicję oraz kryteria wyznaczania rynków właściwych, na które koncentracja wywiera wpływ, zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2002 r. w sprawie zgłoszenia zamiaru koncentracji przedsiębiorców (Dz. U. Nr 37, poz. 334), organ antymonopolowy uznał, iż:

a) Rynkami na które koncentracja wywiera wpływ **w układzie horyzontalnym**, są lokalne rynki produkcji i sprzedaży betonu towarowego oraz zaprawy cementowo piaskowej, obejmujące teren Poznania i okolic (w promieniu 45 km od Poznania).

Uzasadniając powyższe należy wskazać, iż wspólnymi produktami wytwarzanymi przez uczestników koncentracji są:

- beton towarowy (zwykły, lekki i piaskowy),
- zaprawy cementowo piaskowe (głównie plastyczne cementowe i ze specjalnymi domieszkami).

Beton jest tworzywem budowlanym powstałym przez trwałe połączenie spoiwa rozdrobnionych materiałów pochodzenia mineralnego lub organicznego, których najgrubsze ziarna są większe niż 4 mm. Ze względu na zmiany stanu fizycznego, jakim podlega beton w procesie dojrzewania - przechodząc od stanu plastycznego do stałego, rozróżnia się pojęcia: beton - stwardniała mieszanina kruszyw, cementu i wody oraz *mieszanka betonowa - jednolita* mieszanina wszystkich składników użytych do produkcji przed lub po jego zagęszczeniu, lecz przed rozpoczęciem twardnienia.

Zaprawa to mieszanina spoiwa z wodą i drobnym kruszywem lub innym materiałem wypełniającym. W zależności od spoiwa użytego do produkcji, rozróżnia się zaprawy: cementowe, cementowo-wapienne, gipsowe, gipsowo-wapienne oraz zaprawy, w których spoiwami są żywice syntetyczne.

Proces produkcji mas betonowych oraz zapraw polega na dozowaniu w odpowiednich proporcjach cementu, piasku, kruszyw o odpowiedniej frakcji, wody oraz dodatków i domieszek uszlachetniających. Pomimo podobieństw w technologii wytwarzania obu produktów, nie można uznać ich za substytutów, gdyż w budownictwie znajdują różne zastosowanie. Beton uznawany jest za podstawowe tworzywo konstrukcyjne do wykonywania wszelkiego rodzaju budowli o bardzo zróżnicowanej funkcji i warunkach eksploatacji oraz tworzywo niekonstrukcyjne do wykonywania robót przygotowawczych pod budowle właściwe np. stabilizacje gruntów, podsypki, itp. Natomiast zaprawy znajdują zastosowanie głównie do łączenia elementów przegród budowlanych, wypełniania spoin, umożliwiających równomierne przenoszenie obciążeń przez ścianę i uszczelnienie jej oraz jako ochrona elementów budynku przed wpływami zewnętrznymi przez pokrycie tynkiem i nadanie tym elementom estetycznego wyglądu. Gotowe mieszanki betonowe transportowane są na budowy w stanie mokrym, co biorąc pod uwagę ograniczony czas wiązania cementu, ogranicza promień dostaw do 45 km od siedziby wytwórni.

- Lafarge Beton świadczy swoje usługi w promieniu ok. 45 km od siedzib wytwórni zlokalizowanych w Warszawie, Poznaniu, Szczecinie, Gdańsku oraz Białymstoku.
- TBB świadczy usługi w promieniu ok. 45 km od siedziby wytwórni zlokalizowanych w Poznaniu, Pile i Zielonej Górze.

Biorąc pod uwagę powyższe, organ antymonopolowy uznał, iż w niniejszej koncentracji rynkami właściwymi dla produkcji i sprzedaży betonu towarowego i zaprawy cementowo piaskowej na rzecz budownictwa i przemysłu drogowego, w aspekcie geograficznym, są poszczególne **rynki lokalne**, na których prowadzą działalność uczestnicy koncentracji, tj. Lafarge Beton Sp. z o.o. – na terenie Warszawy, Poznania, Szczecina, Gdańska, Białegostoku oraz TBB Sp. z o.o. – na

terenie Poznania, Piły i Zielonej Góry. Podstawową barierą handlową uniemożliwiającą rozszerzenie obszaru dla tego typu działalności, jest specyfika produktów wymuszająca na producencie dostarczenie gotowej mieszanki betonowej oraz zaprawy cementowo-piaskowej na budowy w stanie mokrym, co biorąc pod uwagę ograniczony czas wiązania cementu, zawęża promień dostaw do około 45 km od siedziby wytwórni.

Jedynym zatem rynkiem wspólnym dla uczestników koncentracji, jest rynek miasta Poznania i okolic.

Zgłaszający koncentrację nie dysponuje szczegółowymi informacjami dotyczącymi udziałów konkurentów uczestników transakcji, w rozbiciu na rynku betonu i na rynku zapraw cementowo piaskowych. Jak już jednakże wcześniej wskazano, proces produkcji mas betonowych i zapraw jest podobny w technologii wytwarzania, a produkty te różnią się jedynie końcowym zastosowaniem. Z uwagi na powyższe, dla zobrazowania siły rynkowej innych producentów, uzasadnione jest powołanie udziałów odnoszących się łącznie do betonu towarowego i zaprawy cementowo-piaskowej.

b) Przedmiotowa transakcja nie wywrze wpływu na rynek *w układzie wertykalnym*, gdyż podmioty z grup uczestniczących w niniejszej koncentracji nie prowadzą działalności na rynkach stanowiących dla siebie poprzedni lub następny stopień obrotu.

c) Przedmiotowa koncentracja nie wywrze wpływu na rynek *w układzie konglomeratowym*, brak jest bowiem rynków na których jeden z uczestników koncentracji dysponowałby udziałem przekraczającym próg 40 %.

Ocena skutków planowanej transakcji.

Przepis art. 17 ustawy antymonopolowej stanowi, iż Prezes Urzędu wydaje zgodę na dokonanie koncentracji, w wyniku, której nie powstanie lub nie umocni się

pozycja dominująca na rynku i wskutek czego konkurencja na rynku nie zostanie istotnie ograniczona.

Analiza skutków niniejszej koncentracji nie wykazała zagrożeń płynących z przejęcia przez Lafarge Beton kontroli nad TBB. Organ antymonopolowy uznając za zasadne wyrażenie zgody na dokonanie przedmiotowej koncentracji, wziął pod uwagę w szczególności następujące przesłanki:

- w przedmiotowej koncentracji nie występują rynki, na które wywierałaby ona wpływ w układzie wertykalnym i konglomeratowym,
- pomimo, iż w przedmiotowej koncentracji występują rynki, na które wywiera ona wpływ w układzie horyzontalnym, to jednak należy stwierdzić, iż udział uczestników koncentracji na terenie miasta Poznania i okolic (który to rynek uznano za właściwy w aspekcie geograficznym), zarówno na rynku produkcji i sprzedaży betonu i na rynku produkcji i sprzedaży zapraw cementowo piaskowych nie przekracza progu, zgodnie z którym ustawa *o ochronie konkurencji i konsumentów* wprowadza domniemanie posiadania pozycji dominującej,
- Lafarge Beton w wyniku koncentracji nie uzyska pozycji, która umożliwiłaby tej spółce działanie niezależnie od konkurentów. Spółka Lafarge Beton będzie spotykała się ze znaczącą konkurencją ze strony podmiotów działających na terenie Poznania tj. takich spółek jak: BT Poznań, Jedyńka-Beta, Warta Beton(DROREM), Dyckerhoff, Meta-BIS oraz pozostałych podmiotów działających na tym rynku. Nie można zatem przypuszczać, aby Lafarge Beton miała możliwości działania niezależnie od konkurentów.
- odbiorcami ww. produktów są często duże firmy budowlane (Budimex, Skanska, Mitex), mające silną pozycję negocjacyjną. Nie powinno to pozwolić na wykorzystywanie w stosunku do nich siły rynkowej przez producentów nabywanych przez nich towarów.

Reasumując, należy stwierdzić, iż planowana koncentracja spełnia przesłanki określone w art. 17 ustawy antymonopolowej. Postępowanie w sprawie wykazało, że

przejęcie przez Lafarge Beton kontroli nad TBB nie przyczyni się do powstania pozycji dominującej na rynku właściwym dla niniejszej koncentracji, a także nie dojdzie do istotnego ograniczenia konkurencji na tym rynku.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów* w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwóch tygodni od dnia jej doręczenia.

Z upoważnienia
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

P.O. DYREKTORA
DEPARTAMANTU OCHRONY
KONKURENCJI
Piotr Muck

Otrzymuje:

Lafarge Beton Sp. z o.o.
Al. Jerozolimskie 146 D, IV p.
02-305 Warszawa

Za pośrednictwem:

Pełnomocnika
Pani
Katarzyny Kudroń
Al. Jerozolimskie 146 D, IV p.
02-305 Warszawa